

ANUARUL

MUZEULUI ETNOGRAFIC AL MOLDOVEI

Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei primește articolele dvs. în următoarele condiții:

1. Text de cel mult 25 pagini (inclusiv note, imagini și eventuale anexe), redactat conform normelor academice în vigoare, în Times New Roman 12, la un rând, pe CD sau e-mail la adresele: **etnomuz2003@yahoo.com**, **etnomuz@gmail.com**;
2. Articolele vor fi însoțite de un rezumat în limba română;
3. Notele vor fi scrise, cu font 10, la subsolul paginii, iar pentru scrierea lor va fi utilizat sistemul european de notare, cu trecerea autorului, a titlului lucrării (caractere italice), localitatea, editura, anul și pagina;
4. Articolele nepublicate nu se restituie decât la cererea expresă a autorilor;
5. Responsabilitatea asupra conținutului textelor publicate revine exclusiv autorilor.

**COMPLEXUL MUZEAL NAȚIONAL „MOLDOVA” IAȘI
MUZEUL ETNOGRAFIC AL MOLDOVEI**

ANUARUL
MUZEULUI ETNOGRAFIC
AL MOLDOVEI
XII

IAȘI – 2012

CONSULTANT ȘTIINȚIFIC
Prof. univ. dr. Ion H. Ciubotaru

REDAȚIA

Vasile Munteanu – redactor coordonator
Marcel Lutic – secretar de redacție
Angelica Olaru
Victor Munteanu

TEHNOREDACTARE

Angelica Olaru

TRADUCEREA

Coralia Costăș

Adresa redacției:

Muzeul Etnografic al Moldovei
Piața Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 1, Iași, 700028
tel. 0232/275.979, 0232/213.324; int. 156, 157, 165
E-mail: etnomuz2003@yahoo.com; etnomuz@gmail.com

*Memoriei
redactorului coordonator
Vasile Munteanu*

REPERE BIOGRAFICE

- S-a născut în localitatea Oniceni din județul Suceava (2 ianuarie 1966).
- A absolvit Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași (iunie 1996).
- Muzeograf (august 1996 – aprilie 2007) și apoi cercetător științific (aprilie 2007 – octombrie 2012) la Muzeul Etnografic al Moldovei.
- Conducătorul Muzeului Etnografic al Moldovei (august 1999 – noiembrie 2005).
- Director al Direcției pentru Cultură și Patrimoniu Național Iași (decembrie 2005 – octombrie 2012).
- Profesor asociat la Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași, specialitatea *Etnologie* (2007-2012).
- Inițiatorul și coordonatorul publicației științifice „Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei”, volumele I-XII, Iași, 2001-2012.
- Fondator, prin demersuri teoretice și metodologice, al *Muzeului Viei și Vinului* din Hârlău, inaugurat în iulie 2006.
- Publicistica sa de specialitate este reunită în volumul postum Vasile Munteanu, *Pagini de etnografie. Studii, articole, comentarii*, Iași, Editura Palatul Culturii, 2012, 308 p. Cuvânt înainte, *O lumină mai puțin*, semnat de prof. univ. dr. Ion H. Ciubotaru. Volum îngrijit de Angelica Olaru, Victor Munteanu, Cornel Ciucanu.
- Inițiatorul și organizatorul manifestărilor etnoculturale *Târgul Meșterilor Populari* (2000-2012), *Târgul de Armîndeni* (2005-2006), *Datini de iarnă* (1997-2001), *Ouă încondeiate* (2001-2005), precum și al unor expoziții tematice interactive, dezbateri științifice etc.
- Coorganizator al *Târgului de ceramică tradițională „Cucuteni 5000”, Expoziției Naționale de Artă Naivă, Festivalului de cântece și jocuri bătrânești „Trandafir de la Moldova”, Simpozionului Național Monumentul – tradiție și viitor* (2006-2012), *Expoziției Brățările dacice la Iași* (octombrie 2007), al *Simpozionului Internațional de Heraldică și Genealogie* (mai 2007), *Simpozionului Internațional de Bizantinologie* (mai 2008), *Sesiunii Națională de Rapoarte Arheologice* (mai 2008) ș.a.
- Proiecte inițiate, coordonate și consiliate: *Modalități de organizare a timpului liber la tineretul din zona rurală. Județul Iași* (1997); *Târguri și iarmaroace din Moldova* (1998-2000); *Ghidul tradițiilor din județul Iași* (1998); *Bucătăria tradițională moldovenească* (2001); *Arta populară meșteșugărească – cartea de vizită a Moldovei* (2004); *Muzee și colecții sătești și școlare din județul Iași* (2005-2007); *Memoria patrimoniului tehnic*, Iași, Vaslui, Suceava (2006-2008); *Case și conace boierești din zona Iașilor* (2006-2007); *Meșteșuguri populare din Vaslui – România, Leova și Hâncești – Republica Moldova* (2008); *Cartografierea siturilor arheologice și monumentelor istorice* (2006-2008).
- *Cercetări etnografice de teren*: Straja, Putna, Nisipitu (1993); Voitinel, Brodina (1994); Gherăești (1995); Fălticeni, Roman (1997); Poiana Deleni – Hârlău (1998); Valea Moldovei – coordonator al echipei de cercetare (1999); Roșia Montană (august 2001); Cucuteni – coordonator al echipei de cercetare (iulie – august 2002); Valea Telejnei – coordonator al echipei de cercetare (iulie 2003); Huși – coordonator al echipei de cercetare (iulie 2004); Crasna – Vaslui, coordonator al echipei de cercetare (iulie 2005); Valea Bistriței, Bicazul Ardelean (noiembrie – decembrie 2006); Vaslui, Leova și Hâncești – Republica Moldova (2008).
- Doctorand în istorie, specialitatea *Etnografie*, la Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași.

SUMAR

IN MEMORIAM

<i>Vasile Munteanu (1966-2012)</i> (Ion AGRIGOROAIEI)	13
<i>O lumină mai puțin</i> (Ion H. CIUBOTARU)	17
<i>Cât de mult ne lipsește Vasile Munteanu</i> (Marcel LUTIC).....	19
<i>Elena Postalachi (1942-2012)</i> (Varvara BUZILĂ)	35

RESTITUIRI

Petru CARAMAN, <i>O influență românească asupra limbilor slovacă și cehă</i>	43
Ion CHELCEA, <i>Credințe și practici religioase agricole</i>	55

STUDII

Varvara BUZILĂ, „ <i>Ori te poartă cum ți-i vorba, ori vorbește cum ți-i portul</i> ” (despre modalități de menținere a statutului social în societatea tradițională)	81
Silvia CIUBOTARU, <i>Paharul de zile mari</i>	101
Marin CONSTANTIN, <i>Orizontul comparativ european al lui Dimitrie Cantemir în lucrarea „Descriptio Moldaviae”</i>	131
Sanda GOLOPENȚIA, <i>Despre plante în descântatul de dragoste</i>	143
Adina HULUBAȘ, <i>Ipostaze ale divinităților destinului în credințe arhaice și în literatura populară</i>	173
Mircea PĂDURARU, <i>Agârbiceanu și folclorul. Despre elementul fabulos din structura universului realist</i>	189
Andrei PROHIN, <i>Revelații dinaintea morții, conform tradiției creștin-ortodoxe</i>	197
Pr. Tadeus ROSTWOROWSKI, Ecaterina HANGANU, <i>Spațiu și timp mitic în „Miorița”</i>	219

MATERIALE

Maria BORZAN, Roxana-Maria MAN, <i>Costumul femeiesc din ținuturile mureșene</i>	255
Daniela CALISTRU, <i>Valori patrimoniale etnografice ale Muzeului Municipal Pașcani (județul Iași)</i>	295
Nicolae DUDNICENCO, <i>Creșterea cailor în Țara Moldovei (secolul al XVI-lea – începutul secolului al XIX-lea)</i>	307
Lucian-Valeriu LEFTER, <i>Ipostaze etnografice basarabene. Note despre rituri și solidarități tradiționale</i>	325
Aurel PREPELIUC, <i>Monografia etnografică a comunei Moldovița. Arhitectura populară</i>	337

DOCUMENTE

- Arcadie M. BODALE, *Câteva documente privitoare la istoria bisericească și la etnografia românească din Transilvania și din Bucovina, păstrate la Arhivele din Viena (1675-1785)* 357

ANIVERSĂRI, COMEMORĂRI

- Marin CONSTANTIN, *De la „Anthropology at home proper” la „Anthropologia perennis”. Gheorghiuț Geană la 70 de ani* 409
- Ioan GODEA, *Prof. dr. Mihai Dăncuș la 70 de ani* 417
- Cosmina TIMOCE, *„Anuarul Arhivei de Folklor”* 443

RECENZII, PREZENTĂRI, NOTE BIBLIOGRAFICE

- Catagrafiile Vistieriei Moldovei (1820-1845)*. Coordonatori: Mircea Ciubotaru și Silviu Văcaru, Iași, Editura StudIS, 2008-2011, 5 volume (Marcel LUTIC) 469
- Steliana BĂLTUȚĂ, *Țesături – alesături: păretarul, lăicerul, scoarța. Catalog*, Botoșani, Editura Agata, 2009 (Eva GIOSANU) 472
- Pamfil BILȚIU, *Pre lucrarea artistică a lemnului în arta populară din Maramureș*, Baia Mare, Editura Eurotip, 2010, 180 p. (Ovidiu FOCȘA) 473
- Ion CHELCEA, *Agricultura la români de la origini până la jumătatea secolului XX*. Pitești, Editura Universității din Pitești, 2010, 324 p. (Marcel LUTIC) 476
- Ion CHERCIU, *Spiritualitate tradițională românească în epoca interbelică/Spiritualité traditionnelle roumaine de l'entre-deux-guerres*. București, Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”, 2010, 199 p. (Marcel LUTIC) 480
- Sărbători și obiceiuri. Răspunsuri la chestionarele Atlasului Etnografic Român. Românii din Bulgaria*, vol. I. Timoc, București, Editura Etnologică, 2010, 200 p. + ilustrații (Adina HULUBAȘ) 484
- Varvara BUZILĂ, *Costumul popular din Republica Moldova. Ghid practic*, Chișinău, Editura Reclama, 2011, 160 p. (Eva GIOSANU) 489
- Ioan GODEA, *Moralitate, mentalitate și osândă. Perindele, colodă și mireasa pe grapă*, Timișoara, Editura de Vest, 2011, 162 p. (Silvia CIUBOTARU) ... 492
- Istorie și tradiție în spațiul românesc. Trupul și sufletul – evoluție și simbol*. Coordonator: Sultana Avram, vol. 9, Sibiu, Editura Techno Media, 2011, 302 p. (Dimitrie-Ovidiu BOLDUR) 495
- Nők, szőnyegek, háziipar (Femei, covoare, artizanat)*, Budapeșt, Néprajzi Múzeum, 2011, 64 p. (Lucian-Valeriu LEFTER) 497
- Ion H. CIUBOTARU, *Ouăle de Paști la români. Vechime, semnificații, implicații ritual-ceremoniale*, Iași, Editura Presa Bună, 2012, 338 p. (Ion CUCEU) 499
- Ion H. CIUBOTARU, *Ouăle de Paști la români. Vechime, semnificații, implicații ritual-ceremoniale*, Iași, Editura Presa Bună, 2012, 338 p. (Ioana REPCIUC) 506
- Anton GOLOPENȚIA, *Rapsodia epistolară. Scrisori primite și trimise de Anton Golopenția (1923-1950)*, vol. III, București, Editura Enciclopedică, 2012, 762 p. (Silvia CIUBOTARU) 514
- Petruța Pop, Olivia Bărbuță, *Portul tradițional din Pănade*, Alba Iulia, Editura Vertical, 2012, 138 p. (Ioan POPA) 521

- ABREVIERI** 525

TABLE DES MATIERES

IN MEMORIAM

<i>Vasile Munteanu (1966-2012) (Ion AGRIGOROAIEI)</i>	13
<i>Une lumière de moins (Ion H. CIUBOTARU)</i>	17
<i>Combien Vasile Munteanu nous manque (Marcel LUTIC)</i>	19
<i>Elena Postalachi (1942-2012) (Varvara BUZILĂ)</i>	35

RESTITUTIONS

Petru CARAMAN, <i>Une influence du roumain sur le slovaque et le czèque</i>	43
Ion CHELCEA, <i>Croyances et pratiques religieuses agricoles</i>	55

ETUDES

Varvara BUZILĂ, „ <i>Ori te poartă cum ți-i vorba, ori vorbește cum ți-i portul</i> ” (<i>sur les manières de maintenir le statut social dans la société traditionnelle</i>)	81
Silvia CIUBOTARU, <i>La Coupe merveilleuse</i>	101
Marin CONSTANTIN, <i>L'Horizon comparatif européen de Dimitrie Cantemir dans sa „Descriptio Moldaviae”</i>	131
Sanda GOLOPENȚIA, <i>Sur les Plantes dans les charmes d'amour</i>	143
Adina HULUBAȘ, <i>Hypostases des divinités du destin dans les croyances archaïques et dans la littérature populaire</i>	173
Mircea PĂDURARU, <i>Agârbiceanu et le folklore. Sur l'élément fabuleux de la structure de l'univers réaliste</i>	189
Andrei PROHIN, <i>Révélations avant la mort, selon la tradition chrétienne-orthodoxe</i>	197
Pr. Tadeus ROSTWOROWSKI, Ecaterina HANGANU, <i>Espace et temps mythiques en «Miorița»</i>	219

MATERIAUX

Maria BORZAN, Roxana-Maria MAN, <i>Le Costume des femmes du département de Mureș</i>	255
Daniela CALISTRU, <i>Valeurs du patrimoine ethnographique du Musée Municipal de Pașcani (département de Iași)</i>	295
Nicolae DUDNICENCO, <i>L'Elevage des chevaux dans le Pays de la Moldavie (XVIe siècle – début du XIX siècle)</i>	307
Lucian-Valeriu LEFTER, <i>Hypostases ethnographiques bessarabéennes. Notes sur rites et solidarités traditionnels</i>	325
Aurel PREPELIUC, <i>Monographie ethnographique de la commune de Moldovița. L'architecture populaire</i>	337

DOCUMENTS

Arcadie M. BODALE, <i>Quelques documents concernant l'histoire ecclésiastique et l'ethnographie roumaine de Transylvanie et de Bucovine gardés dans les archives de Vienne (1675-1785)</i>	357
--	-----

ANNIVERSARIES. COMMEMORATIONS

Marin CONSTANTIN, <i>De l' „Anthropologie chez soi proprement dite” à „Anthropologia perennis”. Gheorghiuă Geană à l'âge de 70 ans</i>	409
Ioan GODEA, <i>Prof. dr. Mihai Dăncuș à l'âge de 70 ans</i>	417
Cosmina TIMOCE, <i>„Anuarul Arhivei de Folklor”</i>	443

COMPTE-RENDUS, PRESENTATIONS,

NOTES BIBLIOGRAPHIQUES	469
-------------------------------------	-----

ABREVIATIONS	525
---------------------------	-----

TABLE OF CONTENTS

IN MEMORIAM

<i>Vasile Munteanu (1966-2012)</i> (Ion AGRIGOROAIEI)	13
<i>A Light That Went Away</i> (Ion H. CIUBOTARU)	17
<i>How Much We Miss Vasile Munteanu</i> (Marcel LUTIC).....	19
<i>Elena Postalachi (1942-2012)</i> (Varvara BUZILĂ)	35

RESTITUTIONS

Petru CARAMAN, <i>An Influence of the Romanian on the Slovak and the Czech</i>	43
Ion CHELCEA, <i>Agricultural Religious Beliefs and Practices</i>	55

STUDIES

Varvara BUZILĂ, „ <i>Ori te poartă cum ți-i vorba, ori vorbește cum ți-i portul</i> ” (<i>On Ways of Maintaining Social Statute in the Traditional Society</i>)	81
Silvia CIUBOTARU, <i>The Miraculous Chalice</i>	101
Marin CONSTANTIN, <i>Dimitrie Cantemir’s European Comparative Horizon in „Descriptio Moldaviae”</i>	131
Sanda GOLOPENȚIA, <i>On Plants in Love-Charming</i>	143
Adina HULUBAȘ, <i>Hypostases of the Destiny Gods in Secular Beliefs and Folk Literature</i>	173
Mircea PĂDURARU, <i>Agârbiceanu and the Folklore. On the Fabulous Element in the Structure of the Realist Universe</i>	189
Andrei PROHIN, <i>Prophetic Revelations Before Death According to the Christian-Orthodox Tradition</i>	197
Pr. Tadeus ROSTWOROWSKI, Ecaterina HANGANU, <i>Mythical Space and Time in „Miorița”</i>	219

MATERIALS

Maria BORZAN, Roxana-Maria MAN, <i>The Romanian Women’s Folk Costume of Mureș County</i>	255
Daniela CALISTRU, <i>Values of the Ethnographic Patrimony of the Museum of the City of Pașcani (County of Iași)</i>	295
Nicolae DUDNICENCO, <i>Growing Horses in Moldavia (16th Century – Beginning of the 19th Century)</i>	307
Lucian-Valeriu LEFTER, <i>Bessarabean Ethnographic Hypostases. Notes on Rites and Traditional Solidarities</i>	325
Aurel PREPELIUC, <i>Ethnographic Monograph of the Commune of Moldovița. Folk Architecture</i>	337

DOCUMENTS

Arcadie M. BODALE, <i>Few Documents Regarding the Church History and the Romanian Ethnography of Transylvania and Bucovine Preserved in the Archives of Vienna (1675-1785)</i>	357
--	-----

ANNIVERSAIRES. COMMEMORATIONS

Marin CONSTANTIN, <i>From the „Anthropology at home proper” to the „Anthropologia perennis”. Gheorghiuă Geană at the Age of 70</i>	409
Ioan GODEA, <i>Prof. Mihai Dăncuș PhD at the Age of 70</i>	417
Cosmina TIMOCE, <i>„Anuarul Arhivei de Folklor”</i>	443

REVIEWS, PRESENTATIONS, BIBLIOGRAPHIC NOTES	469
--	-----

ABBREVIATIONS	525
----------------------------	-----

ABREVIERI

AAF	–	Anuarul Arhivei de Folclor, Cluj-Napoca
AF	–	Anuarul de Folclor, Cluj-Napoca
AFAR	–	Arhiva de Folclor a Academiei Române, Cluj-Napoca
AFMB	–	Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei, Iași
AIEF	–	Anuarul Institutului de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”
ALIL	–	Anuarul de lingvistică și istorie literară, Iași – București
AMEM	–	Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei, Iași
AMET	–	Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei, Cluj-Napoca
AMM	–	Acta Musei Maramosiensis, Sighetu Marmăției
ANR	–	Arhivele Naționale ale României
ANRM	–	Arhiva Națională a Republicii Moldova
BAR	–	Biblioteca Academiei Române
BRV	–	Bibliografia Românească Veche
CAF	–	Caietele Arhivei de Folclor, Iași
CI	–	Cercetări istorice, Iași
DEICR	–	Dicționarul enciclopedic ilustrat „Cartea Românească
DEX	–	Dicționarul explicativ al limbii române
DIR	–	Documente privind istoria României
DJAN	–	Direcția Județeană a Arhivelor Naționale
DJANI	–	Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași
DLRLV	–	Dicționarul limbii române literare vechi (1640-1780).
DRH	–	Documenta Romaniae Historica
GM	–	Graiul Maramureșului
JS	–	Jurnalul de Sighet
MCF	–	Memoriile Comisiei de Folclor
ME	–	Memoria ethnologica, Baia Mare
PS	–	Pentru socialism
REF	–	Revista de Etnografie și Folclor
RF	–	Revista de Folclor
RM	–	Revista Muzeelor
RMM	–	Revista Muzeelor și Monumentelor
RP	–	România pitorească
SCA	–	Studii și Cercetări de Antropologie
SCE	–	Studii și comunicări de etnologie, Sibiu
SCIA	–	Studii și comunicări de istoria artei
TP	–	Tradiții și patrimoniu
VR	–	Viața Românească